

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megörzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 293. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1914 december 18.

Döntő győzelem az oroszokon.

Az orosz támadás összeomlott. — A német hadihajók bombázták az angol partokat.

Amit hónapok óta imádkozva vár a nemzet, amiért hónapok óta emberfölötti fáradsalmak közt, páratlan önfeláldozással küzd hadseregünk: az északon folyó nagy csata javunkra dőlt el. Az orosz támadást az egyesült magyar, német és osztrák seregek döntően visszaverték s most már seregeink a visszavonuló oroszokat üldözik.

A déli hadszíntérről jött kedvezőtlen hírek után nyomban ez az óriási diadalhír északról: úgy hat a lelkekre, mint a sötétségben hirtelen felvillanó villám fénye. Világít és gyújt egyszerre. Világossága mellett tisztán látjuk a helyzetet, hogy bármi történt is Szerbiában, a nagy küzdelem végső sorsára nézve teljesen egyre megy. A világháború sorsát nem a Macsvában és a Kalimegdán tornya alatt, hanem Orosz-Lengyelország sikságán fogjuk eldönteni.

A német vezérkar jelentéséből azt olvassuk, hogy ez a döntés megtörtént vagy legalább is olyan döntő csatát nyertünk, mely a végső diadal kikényszerítését már feltartoztathatatlannal hozza magával.

Hadseregünk elsőrendű; ahol ezt a pompás erőt olyan kitűnően vezetik, mint amilyen zseniális vezetés alatt a szövetséges német, ma-

gyar és osztrák seregek Galiciában állanak. Isten segítségével az eredmény a fényes győzelem nem is marad el.

Az orosz tulerőre rettentő hatással lehetett ez a vereség; az egész, óriási erőfeszítéssel megkísérelt orosz támadás összeomlott, mint a kártyavár.

Még egy örvendetes hírt hozott tegnap a táviró: a német hajóraj beváltotta Vilmos császár fenyegetését, hogy tartogat ő extra meglepetést kedves unokaöccse, György angol király számára is. A meglepetés bevezető része megérkezett az angol partokra a német hajóhad alakjában s a váratlanul érkezett vendégek megtörték azt a babonát, hogy Angliát meg védi a tenger. A német hadihajók bombái általános rémületet keltettek az egész angol földön. A falklandi kölcsön kamatait hamarosan visszaadták a németek; amilyen tervszerűen méri a zseniális német hadvezetőség a csapásokat e háború két gonosz szellemére, Anglia és Oroszországra, bizonyosak lehetünk benne, hogy a tőkét is vissza fogják fizetni, még pedig sokszorosan.

Tudósításaink a következőket jelentik:

Az orosz offenzíva megtörése.

Berlin, december 17. (Saját tud.) A német nagyvezérkar jelenti, hogy az oroszok Szilézia, valamint Posen elleni offenzívája teljesen összeomlott.

A rendkívül makacs harcok után visszavonuló oroszokat üldözzük. Észak-Lengyelországban a tegnapi és tegnapelőtti harcok meghozták a ránk kedvező döntést, melynek gyümölcse még nem áttekinthető. (M. T. I.)

A német vezérkar jelentése.

Berlin, dec. 17. A nagyfőhadiszállás jelenti: Nyenportnál a franciák támadásait minden eredmény nélkül folytatták Zillebecke Lahasse körül is támadásokat kíséreltek meg, melyeket azonban, az ellenségnek igen súlyos veszteségeket okozva, visszavertünk. A franciáknak ama szándékát, hogy Loissonnál Aisne folyón hidat verjenek, tüzérségünk megghiúsította. Pheimstaál keletre egy francia földerművet felrobbantottunk. Kelet- és Nyugat-Poroszország határaitól nincs jelenteni való. Szilézia és Posen ellen bejelentett orosz támadás teljesen összeomlott. Az ellenséges hadseregeket egész Lengyelországban szívos elkeseredett arevonali harcok után visszavonulásra kényszerítettük. Az ellenséget mindenütt üldözzük. Tegnap és tegnapelőtti az észak-lengyelországi harcban a nyugat-poroszországi és hesseni ezredek vitézsége hozta meg a döntést. E döntés gyümölcse ezidőszent még át nem tekinthető. (Miniszterelnökség sajtóosztálya).

Végleges az orosz ellentállás megtörése.

Budapest, december 17. (Hivatalos.) Utolsó hírek semmi kétséget sem hagynak többé az iránt, hogy az orosz főerő ellentállása megtört. A déli szárnyon a homonnai több napi csatában és északon, szövetségeseink által Lodznál és immár a Bzura mentén teljesen megvert ellenség, melyet a Kárpátokon át történt előnyomulásunk délről fenyeget, megkezdte az általános visszavonulást. Ezt a Kárpátok elővidékén makacsul küzdve fedezni igyekeznek. Itt csapataink Krosno-Zaklicyn vonal felől támadnak. Az arevonai többi részén az üldözés folyamatban van. Höfer. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A przemysli hős magyarok.

Budapest, december 17. Egy magasrangú katonatiszt, aki most érkezett Budapestre a főhadiszállásról, a következőket mondotta az „Ésti Ujság” munkatársának a Przemysl-t védő magyar honvédek hősiességéről:

— A főhadiszállásra érkező jelentések, amelyeket a przemysli várparancsnokság repülőgépen juttat el a vezérkarhoz, állandóan és nyomatékosan kiemelik azoknak a magyar honvédeknek páratlan és felülmulhatatlan vitézségét, akik a przemysli védőcsapatok sorában küzdenek. Épp úgy, mint az első

ostrom alkalmával a magyar honvédek, köztük sok népfölkelő, nap-nap mellett kirohanásokat intéznek a nagyszerűen előkészített védősáncokból és annak ellenére, hogy a terep fedezéket alig nyújt, miután az erdők körös-körül levannak döntve és a házak fölőgetve, — mégis az ellenség közvetlen közelébe tudnak férkőzni és különösen éjjeli szuronyrohaik keltenek pánikot az oroszok csapataiban. A magyar honvédek nagyszámu oroszot fogtak el és több magasabb tiszt is van a foglyul ejtett oroszok közt. A przemysli várparancsnok a hős honvédek ismételt napiparancsban dicsérte meg és sokat közülök kitüntetésre terjesztett fel.

Összeesküvés Péterváron.

Stockholm, december 17. A Dagblad részleteket közöl a Péterváron felfedezett összeesküvésről, amelynek az volt a következménye, hogy Pétervárra a szigorított hadiállapotot hirdették ki. A pétervári egyetemet és a többi főiskolát a rendőrség bezárta.

Szolyvánál is vereséget szenvedtek az oroszok.

Az Est jelenti: Az oroszok beregmegei kísérletezése is kudarcra végződött. Az oroszok Kékesfüredig, Polenáig és Osszatelepig hatoltak előre és nyilvánvaló végéjük Szolyva volt. Jelentékenyebb ütközetre sehol sem került sor, de mikor nagyobb haderőnk mutatkozott, az oroszok megkezdték visszavonulásukat. December 15-én Szolyva felett megvertük előretolt csapatrészeit, sokat közülük elfogtunk. Ez a balsiker sietette visszavonulásukat és az eredmény az, hogy a kiűritett Szolyvára ma már visszatért a főbíró és a közigazgatás ismét megkezdheti működését. A lakosság is kezd visszatérni az elhagyott falvakba.

Az oroszok visszavonulása gyors iramban történik. Katonáink tegnap estig már Valóceig jutottak el, anélkül, hogy ellenséges csapatokra akadtak volna.

Az orosz lapok beismerik a vereséget.

Berlin, december 17. (Saját tud.) A Norddeutscher Allgemeine Zeitung írja: A Novoje—Vremja haditudósítója jelenti, hogy Orosz-Lengyelországban az orosz offenzíva teljesen megghiúsult. Az orosz csapatok helyzete Hindenburg tábornok rettenetes erájú támadása következtében rendkívül kritikus. Az élelmezésük hihetetlenül nehéz. A helyzetükből csak kétségbeesett erőfeszítéssel, vagy igen nagy áldozatokat követelő teljes visszavonulással menekülhetnek meg. A cikk Szentpétervárott fokozta a kétségbeeset hangulatot. A Novoje—Vremját a kormányzó felgallaltatta.

A francia lapok az orosz vereségekről.

Genf, december 17. (Saját tudósítónktól.) A francia lapok rámutatnak az oroszok kárpáti veszedelmére, mi szerint ha az osztrák-magyar hadvezetőség a Dukla-szorosba jelentékeny haderőt küld és ha a magyar-osztrák csapatok Przemysl—Tarnow

között előnyomulnak, akkor az orosz csapatokat elvágják és hátra támadják.

A német flotta megtámadta Angliát.

London, december 17. Az admirális közli: Fontos német flottamozdulat történt ma reggel az Északi tengeren. Scarborough és Hartlepoolt lövöldözték. Flotillánk különböző pontokon harcokba bocsátkoztak. Az akciót folytatják.

Scarborough lövetése.

London, december 17. (Reuter.) Scarborough lövetéséről még a következő részleteket jelentik:

Az idő ködös volt, midőn a lövöldözés kezdődött. Sok asszony és gyermek hiányos öltözékben futott ki az utcára. Hír szerint ötven lövés történt.

Hullból jelentik, hogy a scarboroughi hatóságok a kora reggeli órákban értesítést kaptak arról, hogy a partvidék ellen támadás készül. A védelmet gondosan előkészítették. A tüzérség és a gyalogság a helyén volt.

Az Evening Chronicle című lap New-Castleből jelenti, hogy általános az a vélemény, hogy három német cirkáló bombázta Hartlepoolt. Alig kezdték meg a tüzelést, mikor négy angol torpedózó támadta meg a német hajókat.

Támadás Whitby ellen.

London, december 17. Egy lokomotívvezető jelenti, hogy látta, amint Scarboroughban három kémény elpusztult. Whitbyből jelentik, hogy két cirkáló erősen bombázta a helységet és a jelzőállomást, valamint több házát elpusztított. A történelmi nevezetességű apátság nagyon megrongálódott. Egy embert megöltek. A cirkálók később északnyugati irányba távoztak.

A bombázott angol városok.

Berlin, december 17. Itt nagy meglepetést és örömet keltett a német flotta váratlan feltünése Anglia keleti partvidékén. Hajóinknak ezt a fényes támadást annál többre kell értékelni, mert csak nemrég is azt jeleltették Londonból, hogy Anglia partjait az északi tengeren jól őrzik.

A német támadás az angol partok mentén száz kilométeres hosszúságban történt. A támadás déli pontja Scarborough, északi határa pedig Westhartlepool. E két város közé esik Witby tengeri fürdő amely sokat szenvedett a bombázástól, állítólag az ottani híres apátság is elpusztult.

Hartlepoolban husznál többen meghaltak és nyolcvan megsebesültek, Scarboroughban számos ház és két templom megrongálódott.

A téli háború borzalmai ellen harcosainknak prémre van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémünket is a Hadségélyző Hivatalknak, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

Dr Belopotoczky Kálmán temetése.

A helyőrség tisztikarának és előkelő közönségnek részvételével ment végbe tegnap délelőtt dr Belopotoczky Kálmán v. b. t. t., nyugalmazott tábori püspök, nagyprépost temetése.

A diszes ravatal a préposti palota verandája előtt volt felállítva; a masszív ércokorsót délszaki növények s égő gyertyák vették körül. A koporsón a főpapi jelvények voltak elhelyezve. A temetkezési intézet dísztestőrei bársony párnákon tartották az elhunyt főpap kitüntetéseit. A koporsó mellett két oldalon díszbe öltözött megyehajduk, városi rendőrök és a temetkezési intézet dísztestőrei állottak.

A temetést gróf Sécshényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök végezte Fetszer Antal győri püspök, Bielik Imre tábori apostoli helynök segédletével és fényes papi segédlettel.

A temetés megható szertartása alatta theologusok énekkara meghatóan énekelte el a circumdederunt a Vinite exuctemus Domino kezdetű gyönyörű zsoltárral és az absolve Domine mindenkit megindító dallamát. Majd a szertartást végző püspök beszélt a koporsót és véget ért a temetés. A koporsót káptalani tisztek vitték ki a négyfogatu üveges diszhintóra, mely elé a káptalani uradalom négy lova volt fogva és megindult a menet a székesegyházba, hol újra ravatalra helyezték a koporsót s kezdetét vette a gyászmise, melyet gróf Sécshényi Miklós megyéspüspök végzett teljes segédlettel.

A mise alatt a székesegyházi kar a Dies irae dies illa ősi egyházi énekét adta elő művészi előadásban.

A gyászmise végén a megyéspüspök a templom közepén álló ravatalhoz járult egész segédletével s kezdetüket vették az abszoluciók. Öt abszolució volt, először Fetszer Antal püspök intonálta az abszoluციot és a ravatalt körüljárva, meghintette szentelivizzel s incenzálta a thuribulummal a koporsót, utána Bielik Imre tábori püspök, majd Bundala Mihály prépostkanonok s Gróf Ferenc debreceni kispüspök. Végül gróf Sécshényi Miklós megyés püspök szentelte be a koporsót s imádkozta el az egyházi imáit az elhunyt felett.

Aztán elindult a menet az olaszai temető felé. Itt Fetszer Antal győri püspök végezte a szertartásokat, elimádkozta a végső imákat s aztán ő dobta az első rögöt a sirba leeresztett koporsóra ezekkel a szavakkal: emlékezzél meg, hogy porból lettél, porrá leszel.

A temetés véget ért s a föld dübörögve hullott a koporsóra. A gyászoló közönség meghatva oszlott szét, az anyaföld gazdagabb lett egy nagy halott poraival.

A temetésen a helybeli katolikus paposság, a káptalan tagjaival teljes számban vettek részt; résztvevett a temetésen a nem Nagy-

Ujdonságok: Szörme-Muffok, Boák, Kalapok és Sapkák. **Divatos ruhaszövetek,** mosó-kelmék, flanell és barchetek, Fehérneműek, vászon és szőnyegek. **Hadi felszerelések;** Dr. Jáger alsóruházat, keztyük, hósapkák, haskötők, lábszárvédők, bőr-bekecsek, gumi-köpeny, és hálósákok, Posztó és bőrkamáslik. **Gyapjutakarók és pokróczok legnagyobb választék.** Olcsó, szabott árak! **Czillér Imre** Nagyaruházában.

váradon lakó kanonokok közül Bielik Imre tábori apostoli helynök és Gróh Ferenc debreceni kisröpóst is. A tábori lelkészek temesvári küldöttségét Kemény Ede tábori főpap vezette s hozzájuk csatlakoztak a nagyváradi katonai lelkészek.

Jelen voltak még többek közt:

Özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, Hlatky Endre főispán, dr Radu Demeter gör. kath. püspök, dr Bozóky Alajos udvari tanácsos, nyug. jogakad. igazgató, Sztaniszlavszky Adolf kir. főügyész, Mangra Vazul gör. keleti püspöki helynök, Butean János gör. kath. nagypröpóst, dr Stan Flórián gör. kath. kanonok, Németh István kir. pénzügyigazgató, Varró Domokos kir. műszaki tanácsos, Rimler Károly polgármester, Komlóssy József, dr Molnár Imre ny. jogtanár, Vass Bertalan főigazgató, Schwarcz Géza ny. alvezredes, dr Sigmond Andor jogakad. dékán, dr Hoványi Gyula, dr Buday Gyula, dr Szandtner Pál, dr Bozóky Ferenc, dr Lutter János jogakadémiai tanárok, dr Tóth Imre ny. táblabíró, Baróthy Pál királyi ügyész, Verner Kálmán megyei árvaszéki elnök, Hofbauer Pál, Buzány Albert ny. vasuti felügyelő, Butyka Lajos állomás főnök, Pallay Lajos, Petry János, dr Mártonffy Bogdán, dr Medvigy Gábor, dr Imrik Gusztáv, dr Krüger Aladár, dr Papp Károly, dr Mayer László, dr Niedermann Antal, Németh Ferenc, Papp Imre, Justh Károly, Sürger Bertalan, Kiss Bertalan, Belezna Antal, Sztarill Ferenc, Bihari Akos, Bosnyák Gergely, Cseprega Miklós Weiteerschütz János stb. Ott volt továbbá a helyőrség tiszti kara, a püspökségi uradalmi tisztikar Gellért László kormányzóval, a káptalani tisztikar teljes számban, a jogakadémiai ifjuság nyole tagu küldöttsége, a Kath. Népszövetség tagjai, a főgimnázium tanulóifjusága Szmekta L. Ödön igazgató és tanáraik vezetése alatt és a zárda-iskolák növendékei és még igen sokan.

A király részvéte.

Öfelsége a király a kabinetiroda után fejezte ki részvétét a székeskáptalan előtt a gyászszert alkalmából a következő távirattal:

Nagyméltóságú

Gróf Széchényi Miklós

v. b. t. t. püspök urnak

Nagyvárad.

Ö császári és apostoli királyi Felsége dr Belopotoczky Kálmán székesegyházi nagypröpóst önagy-méltóságának gyászszert alkalmából excellenciádnak legbensőbb részvétét legkegyelme-sebben kifejezni méltóztatik és öfelsége mindenkor hálás kegyel-lettel fogja megőrizni a megbol-dogult emlékéit, aki mint lelkész és tanár, különösen pedig mint tábori apostoli helynök, hosszú éveken át buzgó és áldásos mű-ködésével kitűnő érdemeket szer-zett.

Legfelsőbb parancsra

Darwáry.

A kultuszminiszter részvétvirata.

Jankovich Béla vallás- és közoktatásügyi miniszter a következő táviratot intézte gróf Széchényi Miklós megyéspüspökhöz:

Gróf Széchényi Miklós önagy-méltóságának Nagyvárad.

Megilletődéssel értesültem dr Belopotoczky Kálmán nagypröpóst elhunytáról. Amidőn a székeskáptalanért ezen súlyos veszteség alkalmából öszinte részvétemnek kifejezést adok. Egyben arra kérem Nagyméltóságodat, hogy azt a káptalan tagjai előtt is tolmácsolni sziveskedjék.

Jankovich Béla.

Széchényi püspök körlevele az elhunyt nagypröpöstről.

Gróf Széchényi Miklós v. b. t. t. megyéspüspök legutóbb kiadott pásztorlevelében a következőleg emlékezik meg az elhunyt nagypröpöstről:

A terveiben és utjaiban kifürkészhetetlen isteni gondviselésnek úgy tetszett, hogy dr Belopotoczky Kálmán v. b. t. tanácsost, trikalai felsz. püspököt, pápai trónálló főpapot, római grófot, kiérdemült tábori apostoli helytartót, a nagyváradi lat. káptalan kanonokját és nagypröpóstját, az első osztályú vaskoronarend lovagját, a jeles Ferenc József-rend nagykeresztését, a pro piis meritis arany érdemkereszt birtokosát, a szepesi és nagyváradi szentszék ülnökét stb. stb., tevékeny és érdemdes életének hetvenedik, papságának negyvenhetedik esztendejében 1914. december 15. napján rövid szenvedés és az utolsó szentségeknél ájtatos felvétele után magához szólítsa.

A veszteségnek ebben az első órájában nehéz volna áttekintést nyújtani az elköltözöttnek az érdemeiről, amelyeknek az elsorolása félelmetes nagyságban tárná elénk veszteségünknek egész súlyát. De ha csak a felsőbb papképzés körül tett szolgálatát; a hadsereg lelki gondozásának jobb alapra való fektetése körül kifejtett sikeres munkáját; — a váradi papok és papnövendékek tudományos képzésére tett alapítványát; a váradi Kath. Kör fejedelmi palotájának létesítését és berendezését; a hitéletnek fellendítése érdekében vállalt közvetlen munkáját említem, amely utóbbi téren még egy héttel a halála előtt is buzgón fáradt: annyi érdemét soroltam el, amennyi nagyonhosszu időre képes a nevét minden téren megörökíteni és (amint reméljük) az öröklet könyvébe is eltörölhetlenül feljegyezni.

Engem még külön egyénileg is kedves kötelék fűzött a megboldogulthoz, aki püspökké történt felszentelése után mint egyik szentelő püspök működött.

Örizzük kegyeltes halálával az emléket; lelkét pedig a köteles három szent mise elmondásával ajánljuk Annak a kegyelmébe, akihez a kath. egyház hű fiaként, erős hittal, törhetlen reménnyel és égő szeretettel vágyakozott.

Nagyvárad, 1914. dec. 15.

A káptalan előtt kifejezték még részvétüket: dr Miskolezy Ferenc Biharvármegye főispánja, Vasadi Lajos tanfelügyelő és Szmekta L. Ödön főgimnáziumi igazgató.

Felajánló ájtatosság a háboru alkalmából.

A bécsi biborosérsek arról értesítette a katolikus magyar egyháznak a legfőbb képviselőjét és ennek utján a magyar püspöki kart, hogy az osztrák püspökök a folyó évi december hó 25-én, vagy 1915. évi jan. hó 1-én ünnepélyesen az Ur Jézus szentséges Szívének ajánlják fel az egyházmegyéjüket és szent szövetségben egyesítik vele a hiveiket, hogy ezekben a nehéz időkben védje meg a vérző nemzetet és a győzelem által tartós békéhez segítse. És minthogy ebben a nagy háboruban Ausztria fiai vállvetve küzdenek a magyar haza gyermekeivel az osztrák püspökök a szent mozgalomhoz való csatlakozásra kérik a magyar püspöki kart.

Maga a király örömmel értesült a püspökök tervéről és hogy népeinek példát mutasson: a Szeplőtelen Fogantatás ünnepén Magát és Házát Jézus szentséges Szívének különös oltalmába ajánlotta.

Ez a szent és magasztos terv, amely élethalálharcunkhoz újabb mennyei áldást, erkölcsi erőt esd és erős hitünk szerint nyer, a felséges példa után mindenkit arra fog hangolni, hogy lélekben egyesülve mindnyájan lehetőleg ugyanabban az órában tart-sunk közösen engesztelő ájtatosságot és ajánljuk fel Magyarországot, édes hazánkat is ünnepélyesen az isteni Szívnek, amelynek szent Vére mindnyájunkért hullott, hogy a Monarchia vitéz katonáinak bővenhulló vérével fogadja engesztelésül a bűneinkért és zálogául a győzelemnek, a tisztos békének, amely az Isten dicsőségének emelésére és mindnyájunknak ideiglenes javára, valamint örök üdvösségére szolgáljon.

Gróf Széchényi Miklós püspök is a legnagyobb készséggel, sőt meghatva siet csatlakozni a jelzett magasztos tervhez; mert a népeknek eme véres harcában szép ugyan és bámulatos az a vitézség és kitartás, melyet hős katonáinak a nagy tulerővel szemben idestova egy félév óta fényesen igazolnak: mégis „ha az Ur nem őrzi a várost, hiába vigyáz, aki azt őrzi.” És biztatón szól hozzánk a makkabeusi Judás. „Könnyű soknak is a kevesek kezeibe ejtetni; és nincs különbség az ég Istene előtt sok vagy kevés által megszabadítani; mert nem a seregek sokaságától függ a had győzelme, hanem mennyből van az erősség. Ök mihozzánk vakmerő sokasággal és kevelységgel jönnek, hogy elveszítsenek minket. . . Mi pedig életünkért és törvényünkért vivünk és maga az Ur fogja megrontani őket a mi szemünk előtt; ti tehát ne féljetez tőlük.”

Ezért a magasból jövő segítségért kell könyörögni a mi emberi gyengeségünknek és imádsággal kell ostromolni az eget, ahonnan egyedül várhatunk segélyt.

Elrendelte tehát a megyéspüspök, hogy

Karácsonyi cukorka és csokoládé-vásár

ASZÓDI Kossuth-utcai fő- és Rákóczi-uti fióküzletében megkezdődött. Telefon szám 635. Aszodi-cég cukorkákban vezet. Telefon szám 635. Egy kilogramm friss szalon cukorka 2.20 korona. Egy teljes karácsonyfa collectio 140 drb 2.40 korona.

az egész egyházmegye területén 1915. január első napján felajánló ájtatosság legyen a székesegyházban, valamennyi plebánia- és szerzetestemplomban a következő módon:

1915. január 1 én a szentmisével kapcsolatos prédikációban oktassák ki a lelkészek a híveket a felajánlás jelentőségéről. Maga a felajánlás, ott ahol a háboru egész ideje alatt külön esti ájtatosságot szoktak tartani: a megszokott órában; a többi templomban

mindenütt egyformán délután öt órakerőténjék a Legméltóságosabb Oltáriszentség előtt.

Óhajandó, hogy Felsőes Királyunknak a példája után az összes polgári és katonai hatóságok is részt vegyenek a felajánló ájtatosságon; azok tehát vidéken, minden lelkes által meghívandók lesznek, míg Nagyváradon az összes hatóságok a székesegyházi ájtatossághoz kapnak meghívást.

Belgrád föladása.

— Kiküldött tudósítónktól. —

Belgrád kiürítése és az egész szerbiai visszavonulás a hadvezetőségnek kissé rövid, ijedelmet keltő, meglepetésszerű és némileg nyers jelentése következtében a legkülönbébb véleményeket s nagy lehangoltságot szült. Az alábbiakban néhány szóval megkíséreltem magyarázni e dolgot (amiről fővárosi lapjaink is egész váratlanul lemondanak) s egyben eloszlatni a gondolkodás és megítélés egéről az azon összetűremllett sok fekete felleget.

A helyzet képe a hadvezetőség utolsó három jelentése nyomán ez: Seregeink körülbelül két hét óta, mióta rohamosabban előre haladtunk s Belgrádot bevettük, erős harcban áll Szerbia belsejében az Arangyelovác körüli hegyes vidéken. E helyen az ellenség makacsul támadt s tulnyomó ereje miatt kényszerültünk visszahúzódnunk, ami végül Belgrád és más területek átengedéséhez vezetett.

Ebből úgy tűnik föl a dolog, mintha hosszú vér és anyagi áldozat árán ott állnánk, ahol a harc előtt, hogy amit hónapok nehéz munkájával összegyűjtöttünk egy két nap alatt kihullott markunkból, mert olyan veresség ért bennünket, hogy futni kellett, ha nem akartunk ott veszni. A tényállás nyomán szárnyra kelt rémhírek és lehangoltság részleteit nem vesszük itt elő: tudja, hallotta őket ki ki jól értesült barátainak csicsérgő ajakáról.

A helyzet nem oly sötét, mint ahogyan az első tekintetre fest.

A szerbiai sikerek értéke s egyben igen nehéz kivivhatása három körülményben rejlik: ezek a szerb hadviselés, a hallhatatlanul rossz terepviszonyok és seregeink fáradalmi.

Szerbiában hivatalosan még nincs behíva minden fegyver-fogásra képes férfi: ennek dacára az ország 90 százaléka fegyveres, hadi szolgálatot teljesít. Megbízható és számos oldalról vett értesüléseim alapján mondhatom, hogy a szerb hadseregben a nők, a fiatalok, öregek (15—60 évig) mind együtt harcolnak a katonákkal. A leányok, gyermeknek, asszonyoknak, ösnek fegyvert adnak a kezébe s kényszerítik, hogy eldugott helyekről, házakból puskázzanak. Vagy ha erre nem alkalmasok: fegyver, lösz, élelem hordásra, védőmunkálatokra kényszerítik őket. Hazajövet Ujvidékig egy fogoly szállítónal jöttem. Négy asszony volt a sok fogoly nő között, akik maguk vallották, hogy kis gyermeküket saját kezükkel megölték, mert nem bírták elnézni, mennyit szenvednek, míg ők velük a köbükön lövöldöztek, ágyugolyót hordtak. Egy föltámadt, föltámasztott ország ellen harcolnak seregeink. Ezért van, hogy bárhová vonuljanak be, sehol élő, erős emberre nem találunk a csecsemőkön s legöregebbeken kívül. A többi mind harcra kényszerítették.

Es ez a harc! Minél beljebb és beljebb nyomultak csapataink, annál inkább és inkább elváltozott a harc képe attól az általános fogalomtól, amit a mai harceről birunk. Rajvonat, tervszerű pontossággal mozgó esa-

patok, felfejlődések, haditaktika s más ilyenek csak elméletben léteznek. A harc ott harc, tusa a maga neveléslen durvaságával, zordonságával, ősiségével. Minden zeg-zug, a hegyes vidék szakadéka, kőrakásai, bokrai, ösvényei egy-egy külön haretér itt, melyet ravaszul kihasználak a hegyi mőcök. Bizony kevésbé óvatos előrehaladás mellett megtörténhetik, hogy tiz oldalról tűzbe keritenek egy-egy seregtestet és lelesipuskázzák. Ezért is van a parancs mindig így kiadva: „fiuk oda megyünk; ki-ki vigyázzon életére, fő, hogy odajussunk.“ Így kerül azután össze a piros, fehér, zöld, kék, szürke s mindenféle hajtókás baka egymás mellé, mind csak a maga életére vigyázva. A gerilla harenak ez a módja azonban nagyon elcsigázó.

A terepviszonyok még ezenfelül is abszolúte rosszak. Az egész országban nincs út. Schol. Mezőkön, szántókon, erdőkön végig az ember, a lovas, a kocsis, a sereg emerre a szemé lát. Jó időkben is hosszabb kocsisor, nagyobb menetelés egészen föl-szántja a földet. És most hosszabb ideje, rossz, havas, esős idő van az egész országban. A lehetetlen utakon a szekerek a szó legszorosabb értelmében egészen az aljukig süllyednek a sárba s megtörtént, hogy a félig üres szekér előtt négy ló megszakadt, de nem tudott egy métert előre menni. Tessék itt ágyut és löszert szállítani.

Ezt sanylette meg hadseregünk is. A hegyes vidéken, Arangyelovácnál — ahol a sár ép olyan, mint akár a végig föl-szántott Macsvában — lehetetlen volt kellő löszert megfelelő mennyiségben és időben a makacsul támadó ellenséges hadak elébe vetni. Így vergődtek tulerőre. Így okoztak nekünk — mint a hadvezetőség jelentette — súlyos veszteségeket, melyeket különösen a délfele nyomuló seregeknek kellett elszervezni, de melyek kihatottak az egész szerbiai haderő magatartására. Láttam Belgrádban az egyik haderő visszavonulását — ami a fontosabb pozíciók feladásával együtt már vasárnap egészen bizonyos volt a tiszték előtt — s mondhatom a legnagyobb rendben történt az. Szerbiában volt több, mint tízezer szekerünk tulnyomó részben sértetlenül került vissza, csupán azokat hagyták, illetve égették ott el, melyek valóban mozdíthatatlanul belerekedtek a feneketlen kátyuba.

A sereg, mely így visszavonulóban volt nyugodt és bizakodó, csak egyre gondolva, hogy pihenni tér egy kicsit. Megmutattuk mit tudunk, holnap, holnapután újra kezdődik majd a harc — így gondolkodtak. S valóban pár napi pihenés már igazán reájuk fért. Nagyon reájuk fért. Az öt hónap óta tartó szakadatlan küzdelem a néppel s még inkább az országgal, megviselte őket. És a harcok tulnyomó részben népfölkelők, tartalékosok. Még tisztjeik is azok. Számuk se nagy. Legalább is közel sem akkora, mint sokan gondolhatnák. És ezért nevetségesek is azok a holmi hírek, melyek horribilis veszteségekről beszélnek. Közel hétszáz kilométeres volt oda lenni a harenalunk s ehhez legkevésbé 3—4 százezer ember kellett volna,

s pihent ember, hogy az offenzíva továbbra is sikeres lett volna. Az előrenyomulásnak azonban megvolt az a 10 és 10 ezer ember fogoly, kitér naponként menő hosszú vonatpárok szállították át hozzánk.

Hogy e győzelemtől megkötyagosodott szerb lapok mit irnak, hogy a hadsereg uralom, mely alatt nyög Szerbia, mily vállalkozásba fogja beleugratni az országot, már előre sejtjük; azonban mi nyugodtan várjuk a jövőt s amíg ez eljön, addig pihenünk és csináljuk a magunk dolgát északon.

Bizonyos körülmények miatt egyedül voltam az utolsó napok hírkeresője Belgrádban. Sok közvetlen s rendkívül érdekes dologról sajnos nem számolhatok be, de a következő mindenestre van oly érdekes, hogy méltó az elmondásra.

Hétfőn vagy pár száz fogolyt hoztak katonáink Zimonyba. Mellettem mentek el, én egy szakadék szélén állva arra gondoltam, hátha e sikamlós sárban a sötétben egyik megtaszit s lezuhanok. Ők néztek rám és szépen kikerültek. Hosszan hallgattam el beszédüket a vonaton, melyen velük együtt volt szabad utaznom. Petár sokszor szerepelt s nem dicsérelte. A szerb nép unja a háborút, elkeseredett.

Átkozódva panaszkodtak, hogy mennyit kell nekik szenvedni. Egy közép gazda a háboru kitérésekor egy pár lovat, egy pár ökröt adott, vettek el tőle, a hozzávaló szekerekkel, az állatoknak szükséges élelemmel. És még 900 dinárt csikartak belőle. Azt hitte nyugodtan marad: még elővették őt magát s magának kellett fuvaroznia a maga szekereken a sereg számára. Mindezért egy fillért vagy egy filléri ígéretet nem kapott. Ellenben ha nem tette meg a parancsokat: megverték. A katonaság összeharácsolt mindent, összehajtja a népet, dolgoztatja, elveszi ennivalóját s neki nem ad, ha éhen halna is meg. A szerb nép utálja a háborút. A kocsiban két pártra szakadt az utasság; hogy jobb lenne-e Ferenc József, vagy Petár királynak. Majd egymásnak mentek a vélemények miatt. Kivánják a béket, esküdtek, hogy jönne már Ferenc József királynak s igazán csak a hatalmi, katonai, orosz bolondériákban megkerült elemek viselik ezt a háborút. Viselik fegyverrel. Fegyverrel ellenünk s fegyverrel a népük ellen, melyet lelővéssel fenyegetve hajtának a táborokba, dologra, szenvedésre, éhezésre.

Szerbia veszendő, pusztuló ország és veszendő, pusztuló a dinasztija, katonai uralma amit a lejtőn, a halál útján nem lehet feltartóztatni semmivel többet. Ez persze nem jelenti azt, hogy további balsikereket szeliden fogadjunk. (o.O.)

A karácsonyi csomagok csomagolása.

A postaigazgatóság a következő figyelemztetést teszi közre.

A karácsonyi és ujévi rendkívüli forgalom ideje alatt a küldeményeknek késelem nélkül való kezelése csak egy biztosítható, ha a közönség a csomagolásra és címzésre vonatkozó postai szabályokat betartja.

Különösen szem előtt tartandók a következők:

1. Pénzt, ékszer, más tárgyakkal egybe csomagolni nem szabad.

2. Csomagolásra faláda, veszőből fontkosár, viasszos, vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és csekélyebb súlyu tárgyakkal pedig erős csomagolópapir használandó.

Vászon, vagy papirburkolattal bíró csomagokat göb nélküli zsineggel többszörösen és jó szorosan átkötni, a zsineg keresztelési pontjain pedig peesétviasszal kell lezárn.

A pecsételéskor vésett pecsétnyomó használandó.

3. A címzésnél kiváló gond fordítandó a címzett vezeték- és keresztnevének vagy más megkülönböztető jelzések (pl. ifjabb, idősb, özvegy stb.), továbbá a címzett polgári állásának vagy foglalkozásának és lakhelyének pontos kitételére; a Budapestre és Wienbe szóló küldemények címeiben ezenkívül a kerület, utca házszám, emelet és ajtó jelzés stb. kiteendő.

A rendeltetési hely tüzetes jelzése (vármegye) s ha ott posta nincs, az utolsó posta pontos és olvasható feljegyzése különösen szükséges.

A címet magára a burkolatra kell írni, de ha ez nem lehetséges, úgy a cím fatáblácskára, bórparabra vagy erős lemezpapírra irandó melyet tartósan a csomaghoz kell kötni.

A papirlapokra írt címeket mindig egész terjedelmében kell a burkolatra felragasztani.

Felette kívánatos, hogy a feladó nevét és lakását, továbbá a címet összes adatait feltüntető papirlap legyen magában a csomagban is elhelyezve arra az esetre, hogy ha a burkolaton levő címet leeshet, elveszne, vagy pedig olvashatatlanná válnék, a küldemény bizottsági felbontás után a jelzett papirlap alapján a csomagot mégis kézbesíteni lehessen.

Kívánatos továbbá, hogy a feladó saját nevét és lakását a csomagon levő címet feladó részén is kitüntesse.

4. A csomagok tartalmát úgy a címeten, mint a szállítólevélben szabatosan és részletesen kell jelezni.

Budapestre és Wienbe szóló élelmiszereket, illetve fogyasztási adó alá eső tárgyakat (husnemű, szeszes italok stb.) tartalmazó csomagok címeit, nemkülönben az ilyen csomaghoz tartozó szállítóleveleken a tartalom, minőség és mennyiség szerint kiirandó (pl. szalonna 2 kgr., egy pulyka 3 kgr., 2 liter bor stb.)

A tartalom ily részletes megjelölése a fogyasztási adó kivételére szempontjából szükséges és a gyors kézbesítést lényegesen előmozdítja.

Nagyvárad, 1914. december hó 7-én.

Siket, s., k.

Besorozott népfelkelők.

A B) alosztályu népfelkelők szemléjét tegnap folytatták.

Tegnap, csütörtökön, és tegnapelőtt szerdán, a következő egyéneket sorozták be:

Bodó Ferenc, Bokor Gyula, Deutsch Jenő, Freifeld Dezső, Guttman Miksa, Heller Samu, Hegyesi József, Juhász Sándor, Komzsis Károly, Kucserik János, Kaupter János, Lakatos Sándor, Patkás János, Porgesz Márton, Prodsa Gyula, dr. Romváry Tibor, Szabó Demeter, Szabó Imre, Szabó János, Szádványi András, Stark Antal, dr. Sass Elemér, Vass Imre, Balázs Béla, Papik István, Geszti József, Sipos József, Papp Gyula, Vaski János, Serdült Gábor, Alimán Jakab Sándor, Bácsó Lajos, Bakos Sándor, Balázs Bóni Armin, Barta Gábor, Bodnár Mihály, Boldizsár Sándor Sámuel, Cséfalvi György, Faragó Fried Dezső, Gránát Ernő, Grün József, Hercz Lázár, Holczér Horvát Emil, Halbák György Imre, Illés József, Jankuj Dénes, Kakovics Lőrinc, Katona Ottó, Cs. Kiss Mihály, Klein Vilmos, Kóhn Sándor Kóti László, Kovács Elek, Keller Hermann, Lajos Adolf, Nagy János, Papp Sándor, Rebiesek Mihály, Pozsgán József, Román Péter, Schanczer Ignác, Sziflis György, Sónák György, Stern Bertalan, Sulyok Bertalan, Szilágyi József, Szabó Mihály, Szerző János, Sági Gyula, Spitz József, Stoff Károly, Tatos János, Weisz Sámuel, Vojtisek György, Weisz Adolf, Balla József, Jelin Gyula, T. Balázs József, Boldi-

zsár József, dr. Csongrádi Attila, Dombi József, Egyedi Andor, Fehér Weisz Hermann, Friedmann Henrik, Grünwald Béla, Halász József, Fritez Mihály, Kalmár Sándor, Kancsó János, Kecskés Károly, Kelemen Vilmos, Kenéz Sándor, Kopin István, Komjáthy Sándor, Kővári János, Kállai Antal, Kiss Lajos, Lup Miklós, Molnár Aladár, Mór Lajos, Maczalik Alfréd, Márta Joachim, Oláh János, Pinde Benő, Pápai János, Sorbán Sándor, Stern Lajos, Szalatnai Sándor, Szücs Lajos, Salozer Oszkár, Szép Lajos, dr. Tóth Kálmán, Turzó Károly, Vank Miklós, Vác István, Illés Ferenc, Demján Karácsony, Fögel Mór, Rohó Pál, Schwarcz Izidor, Debreczeni Sándor, Dán Péter, László Lajos, Bogsiczán János.

Az 1894. évfolyamu nagyváradi illetőségűek közül: Andor György, Bagdi Sándor, Bakos Lajos, Balogh Sándor, Bereczky Géza, Bozsányi József, Bródi Andor, Bródi József, Dudás Kálmán, Erdősi Ernő, Feldmann Béla, Fried Lipót, Hajdu István, Izsák Náthán, Kalló György, Bogdán György, Kiss Lajos, Klein Dezső, Lónárt József, Nagy Gyula, Perei István, Pogány Antal, Szodorai Imre, Török Ferenc.

Az 1893. évfolyamból: Ari Ferenc, Boka Károly, Czini György.

Az 1892. évfolyamból: Bura Géza, Harcsányi Mihály, Hilf László, Klein Dezső, Kósza Károly, Lévai Sándor.

Az 1894. évfolyamu idegen illetőségűek közül: Argyelán Gábor, Bagó Béla, Bahók Jenő, T. Balázs András, Balogh Imre, Balogh Sándor, Bolozsán Illés, Bangert József, Bojtor János, Boros György, Boros Zsigmond, Bráta György, Buhon György, Bugyi Imre, Butuza Mihály, Damok Péter, Debreczeni Lajos, Dezerán Péter, Dóczy Imre, Gacsádi Lajos, Here Péter, Jerán József, Juhász Péter, Knetz János, Kiss Elek, Knopás Mózes, Lakatos Sándor, Margittai Gyula, Mihucs Miklós, Nagy Albert, Nagy György, Papp József, Pojnár Sándor, Rostás György, Sárvári Ferenc, Szabó András, Timár Gergely, Varga Ferenc.

Az 1893. évfolyamuak közül: Berger Pirt, Berman Sándor, Csiptor Antóni, Csordás Mihály, Kaufman Adolf, Kádár Sándor, Löbl Náthán, Mőza Illés, Rónai Endre, Vaszhán János.

Az 1892. évfolyamuak közül: Fenyák József, Hincz Sándor, Hunyadi Ede, Kende Kilb Károly, Pálincás Miklós, Regesán Tivadar, Széles János, Wicynty Kopeik.

Azon nagyváradi illetőségűek közül, akik mint kórházi ápolók teljesítettek szolgálatot: Csathó Jenő, Sonnenfeld Gusztáv, Mille Gyula, Klein Zsigmond, Eperjessy István, Révész Károly, Géczy Ferenc, Fazekas Sándor, Orosz János, Friedmann Géza, Polák Lajos, Boczonyi Dezső, Gara Károly, Gerő Sándor, Paul János, Geszler Sándor, Tóth József, Kerekes Ernő, Barna Imre, Dombi Lajos, Lengyel Lajos.

Az idegen illetőségűek közül, akik mint kórházi ápolók teljesítettek szolgálatot: Leviczky Béla, Polgár István, Hirsch Lajos, dr. Bodó Attila, Szikszay Lajos, London Béla, Szabó Ferenc, Kupfer József, Ojegár Miklós, Balázs Sándor, Pénzes István, Szabados István, Völgyi István, Buzsó Márton, Darabant Mihály, Berki Károly, Ábrahám Simon, Kora Lajos, Silber Hermann, Széni István, Grünberger Mezyhért, Jakab Sándor, Izsák János, Bende Károly, Gsuzi András, Vicsay Béla, G. Nagy Sándor, Brazán Ferenc, Szabó Imre, Tivadar Gábor, Szilágyi Antal, Ferderber Bertalan, Ágoston János, Komlósi Károly, Spitz Mihály, Holzberger János, Török Lajos, Pető István, Bus György, Baresik Mihály, Bongyán Tivadar, Görög György.

x **Köhögés, hurut, rekedtség** ellen használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

..HIREK..

* **Fetszer Antal kinevezése győri püspökké.** A hivatalos lap legutóbbi számában a következő királyi kézirat jelent meg:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére **Fetszer Antal** felszentelt püspököt nagyváradi latin szertartású székesegyházi kanonokot, győri püspökké kinevezem.

Kelt Bécsben, 1914. évi december hó 6-án.

FERENC JÓZSEF s. k.

Jankovich Béla s. k.

Fetszer Antal kinevezése győri püspökké tehát tényé vált. Fetszer Antal kiváló egyéniségének ismerete az ok, amiért annyira szerettük. Ezzel a szeretettel kívánjuk, hogy új méltóságában is annyi sikere legyen, annyi szeretet találjon, mint amennyit itt Nagyváradon.

* **A táborigyőri püspök Nagyváradon.** Bjelik Imre táborigyőri apostoli helynök dr. Belopotoczky Kálmán temetésére tegnapelőtt Nagyváradra érkezett és tegnap részt vett a nagyprépost temetésén, a táborigyőri püspök ma utazik el Nagyváradról.

* **Gróf Széchenyi Győző kitüntetése.** A hivatalos lap közli, hogy Őfelsége gróf Széchenyi Győző 7-ik huszárezredbeli tart. főhadnagynak az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásának elismerésül a katonai érdemkereszt 3. osztályát a hadidiszteménnyel adományozta.

* **Háborus délután a Kath. Körben.** A nagyváradi Kath. Kör vasárnap, december 20-án tartja meg háborus délutánját, a melynek jövedelmét a sebesült katonák karácsonyfájára juttatja. Azt hisszük, hogy a pompás műsor magában is elég vonzerővel bír s megérdemli, hogy közönségünk minél nagyobb tömegben vegyen részt az ünnepélyen, de tekintve a nemes célt, még inkább reméljük, hogy zsufolásig megtelik a Kath. Kör Szent László terme a mi jó közönségünkkel, hogy minél több szenvedő katonának szerezünk örömet a szent karácsonyestéjén. Az ünnepély délután 5 órakor kezdődik. Műsora a következő:

1. Kéler Béla: Csokonai Nyitány. Előadja a magy. kir. honvédeknek.
2. Karácsony a háboruban. Megnyitó beszéd, tartja dr. Vucskics Gyula.
3. Csensztochói legenda, Kiss Menyhértől. Ima, Szentimrei Márhától. Szavalja Bihari Lajos.
4. Részlet (tercett) Hunyady László operából. Éneklik dr. Krüger Aladárné, Komlóssy Etelka, Halmos A.
5. A háborunak erkölcsi és társadalmi oldala. Beszéd, tartja Szilágyi Dózsa.
6. Belgrád ostroma. Zenekari költemény. Összeállította Scharf Károly. Előadja a honvédeknek.

Belépti jegy: Ülőhely 1 kor., állóhely 40 fillér. Felülfizetéseket a jó ésl érdekében szívesen fogadunk.

A jegyek a Kath. Kör háznagyánál előre is megválthatók; valamint előadás előtt 4 órától a pénztárnál.

* **Az élelmiszerek drágasága ellen.** A lakás- és élelmiszerügyi bizottság f. hó 19-én, szombaton a város háza bizott-

sági termében, délután 3 órakor gyűlést tart. A gyűlés tárgya: a nagyváradi szociáldemokrata párt kérvénye, az élelmiszerek drágulása ellen.

* **Nem dicsekvésből**, de mert mindenkinek kötelessége megmutatni azt, ami; szögezzük le, hogy tegnap újra a *Tiszántul* adta tudtára először a város közönségének seregeink egy újabb s fontos diadalát, hogy északon az orosz erőket visszavertük, üldöztük. Hallottuk az utcákon, kiragasztott lapjaink előtt oly érdekes megjegyzéseket, hogy igazán örültünk, amiért rólunk mondták azokat. Néhányan ugyan megütődtek: „megint a *Tiszántul*?”, „hát miért éppen a *Tiszántul*?”, „de vajjon igaz-e?” Annak kell lenni, különben nem írta volna a *Tiszántul* s így tovább. Az eszmék tisztaságának szeretete, az elvek következetessége, a megbízható nyugodtság, szolid erő voltak mindig vezetőink utunkon: közönségünk tudja ezt s igazán (még egyszer merjük mondani) örülünk, hogy mások is, mindenki kezdi ezt elismerni rólunk. Nem akarunk ebből jogcimeket kovácsolni magunknak, mert nincs valami rutabb dolog, mint az emelkedetiebb gondolatokkal, elvekkel üzérkedni: de mert ilyen értékeink vannak, mert azt mások is elismerik rólunk, nem is akarjuk azokat véka alá rejteni. Lapunk a háborús nehéz viszonyok között is napról napra emelkedik — bár legújabb katonának ment két munkatársunkkal együtt már négyen szolgálják már e hazát a tollal is igazibb fegyverrel — s így egészen természetesen, hogy terjed számban, gyarapodik szavának súlyában is. S minden lépéssel közelebb elérjük azt, amit akarunk: a hazafias, dolgozó, keresztény társadalmat.

* **A villamos felügyelőbizottság ülése.** A városi villamosmű felügyelőbizottsága tegnap délután ülést tartott a polgármester elnöke alatt. A bizottság elsősorban az igazgatónak november havi üzemi jelentését tárgyalta és megnyugvással vette tudomásul, hogy az eredmény, így többek közt az áramfogyasztási bevételek, a múlt év hasonló időszakának bevételénél nem rosszabbak s így a mű üzeménél kellemetlen meglepetések a várost nem érhetik. Megelégedéssel vette a bizottság tudomásul, hogy november hó folyamán 171 új fogyasztó csatlakozott, s ez alkalmat adott néhány áramfogyasztási kedvezmény iránti kérelem tárgyalására. Kiküldte a bizottság leltározási albizottságát, mely hat felügyelőbizottsági tagból áll: Dr. Adorján Emil, Fényes Manó, dr. Moskovits Miklós, Weinberger Lajos, Moskovits Miksa és Kelen Béla bizottsági tagokból, továbbá a városi tanács és számvevőség egy tagjából. Ez a bizottság az év utolsó napján megjelenik a villamos telepen és közreműködésükkel ojtik meg a leltározást.

* **„Rózsavölgyi Album 1914. karácsony”** a napokban hagyta el a sajtót. Az album kiadója mellőzött minden üzleti számítását és ennek eredménye, hogy az album tartalmának összeállítása és kiállítása váratlanul sikerült. Országunk első zenemű, kiadó cégétől csak jót vártunk és a legjobbat kaptuk. 80 oldalon 33 értékesnél-értékesebb operett, kabaré, magyar és hazafias dalt tartalmaz a 4 koronás album. Huszka, Jacobi, Szirmai, Zerkovitz világsiker aratott művei között találjuk a legnépszerűbb magyar és műdalokat, valamint az alkalmi hazafias darabokat a legjobb létben. Az album izlées és díszes kiállítása, valamint gazdag tartalma révén a legalkalmasabb karácsonyi ajándék. Megrendelhető lapunk kiadójában, vagy az album kiadójánál: Rózsavölgyi és Társa es. és kir.

udvari zenemű kiadó cégnél, Budapest IV. Szervita-tér 5. sz.

* **A 37. gyalogezred veszteségei** (Folytatás.) Karácsonyi Miklós 37. gye. Körösszeg mh. Kebó Demeter s. Kebó Tódor s. Kebó Vazul s. Kernász Gábor tart. s. Kimpán János s. Király Lajos tiz. s. Kirila Tódor tart. Tözmiske mh. Kis Bálint őrv. s. Kiss Lajos s. Kiss Péter s. Koesmarek József tart. s. Kokos Miklós tart. s. Kolibás György tart mh. Koszta Tódor s. Kozma László tart. Szentpéterszeg mh. Kreez György címz. őrvetető s. Kriszta András tart. s. Kürthy János e. é. ő. címz. tiz. s. Laesk Tódor s. Lezö Tódor s. Magda Tógyer s. Mandli János szakv. címz. tiz. s. Mangó Tódor s. Marino Flórián tart. Biharszentelek mh. Martyn Tódor s. Mendelovics Márton tart. Mlagyin Miklós s. Mokány Tódor póttart. mh. Moldován Sándor s. Molnár Zoltán póttart. Biharföldre mh. Monori Mihály s. Morár Demeter s. Morár János s. Mózes Gábor tart. s. Mozga János tart. Kurucel mh. Nagy Sándor tiz. s. Nagy Bálint s. Nagy Lajos tart. s. Nagy Mihály tart. s. Nagy S. Sándor s. Nagy István tart. Nagyvárád mh. Nán Sándor tart. s. Nán János tart. s. Nemes Márton s. Németh István s. Noveczky Sándor tart. mh. Nyegru Péter s. Nyere Flórián tart. Eskülv. mh. Nyilás Gábor Bakonyszeg mh. Oancs Elek s. Oláh Demeter tart. Pocsaj mh. Oláh István s. Orbán László őrv. s. Palányi Gyula s. Pálfi Gábor s. Panda Tódor s. Pank János tart. Szohodalázur mh. Pantye János tart. Monyszó mh. Pap Károly s. Patka Tódor tart. s. Pénczes Miklós s. Pető István s. Pető Vince s. Petrucz Péter száz. kürtös s. Pópa Flórián tart. s. Pópa Mihály s. Pópa Thédor s. Popovics Niks s. Popovics Gábor tart. címz. őrv. s. Preprics Pál tart. szakv. e. őrm. Popuse Péter száz. kürtös s. Puskás Lőrinc s. (Folyt. köv.)

* **Ingatlan eladás.** Nagyvácska-utca 31. szám alatti ingatlanok (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hargária cipőgyár rt.

x **Megfagyott**, szélből kivörösödött, kicserepesedett, arcz, orr, kéz ápolására és felhárítására gyors és biztos hatású az Y-po jegyű MARMAT TEJ CRÉME és hozzávaló Borax szappan Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B Telefon 13-02

* **Több egyszobás lakás kiadó.** Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x **Kiadó** hosszabb, vagy rövidebb időre modern berendezésű utcai és udvari butorított szobák fürdőszoba használattal havi 30 koronától kezdve. Nagy Sándor-utca 4.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

x **Kiadó lakás** 3—4 szobás utcai lakás, fürdőszobával. Értekezhetni Nagy Sándor-utca 4.

x **Kiadó lakások.** Szacsavay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel 1. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

x **Három liter** családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. A rum utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. szám alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám házában két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár r. t.** (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket a melyek nem esnek a moratorium intézkedései alá, takarékbetétkönyvecskére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órák d. e. 9-től 12-ig.

Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők
legjobb minőségben
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczy-uton kaphatók.

x **Csafédi rum** vaniliával vagy anánisszal literje K 2.60, továbbá kifűző Theák kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

A legszebb
kézimunkák
Tátray cégnél
Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

SZÍNHÁZ

...
Heti műsor.

Pénteken: Szibill.
Szombaton: Bőregér.
Vasárnap délután: Leányvásár; este: Karácsonyi álom.

Szibill. Ma este ismét színre kerül az idény egyik legnagyobb sikerrel bemutatott operettje: a Szibill, amelynek minden egyes előadása eddig még zsufozt ház előtt került előadásra. A mai előadás iránt is a közönség legmelegebb érdeklődése nyilvánul.

Bérlet a Szigigeti-színházban. Tekintettel, hogy a bérletek e hó 19-én, szombaton lejárnak, a színház igazgatósága újból bérletet nyit 30 esti előadásra és pedig 10 A, 10 B, és 10 C esti előadásra. Bérlet lehet mindennap délelőtt 9—12-ig és délután 3—5 óráig a színház titkári irodájában. Bérlet árak: Nagy páholy 91 korona 80 fillér. Rendes páholy 76 korona 50 fillér. Zsölle 18 korona 36 fillér, Kórszék 15 korona 30 fillér. Támlásszék 12 korona 24 fillér. Erkélyülés 9 korona 18 fillér.

A bőregér. Strausz örökszép zenei alkotásainak egyik legértékesebbjét hozza színre szombaton este a színház operette ensembléje, amely új bemutatóval és szereposztással mellett a legnagyobb ambícióval készül a szombati repizre. A bőregér kedves, vidám meséje, kétségtelenül ez alkalommal is nagyszámu közönséget fog vonzani.

Karácsonyi álom. A színház igazgatósága nem kimélve költséget és fáradságot, teljes ambícióval látott neki, hogy Gárdonyi Gézának egyik legkiválóbb művét: a Karácsonyi álom című látványos pástor-mese játékát vasárnap este színre hozza. Ez az igazán mesébe illő kedves darab méltán megérdemli azt a kiváló gondot, melyet a színház rendezősége a darab sikerének érdekében elkövet s az előadást minél fényesebben mutassa be a közönségnek. Előre láthatólag élénk érdeklődés fog megnyilvánulni a vasárnap esti Karácsonyi álom előadása iránt annyival is inkább, mivel Gárdonyi Géza eme kiváló művét csupán most lesz alkalma a Szigligeti színház közönségének megismernie. Az előadásban a társulat legjobb erői vesznek részt, amely előre is biztosítja a vasárnap esti fényes sikert.

IRODÁLOM

Népnevelési Közlöny legutóbbi száma a következő tartalommal jelent meg: Nagy Imre. — Hivatalos. — Gyűlnek a koronák. — Hadikölesön és az iskola. — Az öreg tanító katonának állott. — Mikszáth. Almanach 1915. évre. — Krónika. — Szerk. üzenetek. — Szerkeszti: Bodnár János. Megjelenik a nagy szünidő kivételével minden hónapban kétszer: 1 én és 15 én. Előfizetési ára egy évre 4 korona. Iskoláknak és papoknak 2 korona. Előfizetési díjakat Szabrovsky Rezső pénztárhoz (Szent János-utca 78. sz. alá) kell küldeni.

Legujabb táviratok.

Orosz foglyok Munkácson.

Budapest, december 17. A Latorca völgyében a menekülő oroszok közül nagyon sokat fogtak el. Az elfogott oroszok borzasztó nélkülözésekről panaszkodtak. Állításuk szerint már negyedik hete nem kaptak semmitéle élelmiszert. Az éhhaláltól úgy mentették meg magukat, hogy a környéken fosztogattak.

Varsóból költözködnek.

Milanó, december 17. Varsóból elszállították Xatejkónak agrurmevaldi csata festményét. A képet Pétervárra szállították nehogy a németek kezébe jusson.

Félmillió halott az oroszok vesztesége.

Budapest, december 17. A legutóbbi időben az oroszok félmillió embert veszítettek a sebesültek és foglyok kivételével.

Huszonyolcezer az angol és francia veszteség.

Budapest, december 17. A szövetséges csapatok Ypern körüli harcokban három nap alatt huszonyolcezer embert veszítettek.

Berlin öröme.

Berlin, december 17. A lengyelországi győzelmek hírére a várost fellobogózták. Az örvendező tömeg a esásár palotája elé vonult és ott tüntetett.

Az oroszok költözködnek Lembergől.

Bécs, december 17. Magán uton nyert értesülés szerint az oroszok Lembergől kezdik elszállítani a sebesülteket. A kórházakat már kiürítették.

Angol tengeralattjáró a Dardanellákban.

London, december 17. A Reuter ügynökség jelenti, hogy a B. 11. angol tengeralattjáró naszád tegnap behatolt a Dardanellákba, erős áramlat dacára elsiklott öt aknasor alatt és torpedót lőtt a Mesudie török páncélosba, amely az aknatelep őrzetere volt kirendelve. Az ellenséges tüzérség üldözése dacára a tengeralattjáró teljesen sértetlenül tért vissza, miután ismételtén alámerült és kilenc órán át volt víz alatt. Amidőn a torpedó kilövése után először felmerült, látta, hogy a Mesudie hátsó része már elsüllyedt.

Montenegrót elhagyták a franciák.

Bécs, december 17. A Neue Freie Presse jelenti Milanóból: A Páris Journal jelenti: A Montenegróba kirendelt francia gyalogsági és tengerészeti csapat Toulonba visszatért. A montenegrói király érdemjeleket és más kitüntetésekkel nyújtott át a katonáknak.

Japán megakarja tartani Kiaocsaut.

Milanó, december 17. (Saját tudósítónktól.) Tokióból jelentik a Corriere della Serának: Kato külügyminiszter a képviselőházban egy interpellációra válaszolva kijelentette, hogy Japán nem kötelezte magát semmi formában arra, hogy Kiaoesaut visszahadja Kinának. Kifejtette még, hogy a japán politika további bázisa az Angliával való szövetség lesz. (Stefani.)

Románia átengedi a Bulgáriának szánt árukat.

Milanó, dec. 27. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik a Corriere della Sera-nak: Az itteni romániai megbízott miniszter ma meglátogatta a miniszterelnököt, akinek kijelentette, hogy Románia nem gördit semmiféle akadályt s bolgár áruknak Románián át való szállítása elé. (Stefani.)

SZERKESZTŐI PÓSTÁJA:

A karácsonyi számba szánt dolgozatokat szíveskedjenek t. munkatársaink f. hó 18-ig beküldeni.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

D. PAPP KÁROLY.

Hirdetések

Cement, cementcsövek, fellemez, gipsz,

csatornázás

ismert jó minőségben.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. sz.

Telefon 969.

Telefon 969.

Biharmegyei Községi és Körjegyzők

Takarékszövetkezete

(A Nagyvárad Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság kebelében)

Nagyvárad, Rákóczi-út 6. szám.
(Sarak épület)

Aláírási felhívás!

A „Biharmegyei Községi és Körjegyzők Takarékszövetkezete” a Nagyvárad Agrár Takarékpénztár r.-t. kebelében 1915 év január hó 1-én megnyitja

VII-ik évtársulatát

és felhívja Nagyvárad város és Biharmegye t. közönségét az évtársulatba való belépésre.

A szövetkezet célja, hogy kötelező heti befizetésekkel tagjaink tőkét gyűjtsön és így tagjait takarékosra szoktassa, másrészt, hogy tagjainak olcsó kamat mellett hetenkénti koronás részletekben visszafizethető kölcsönökkel segélyére legyen.

Egy törzsbetét heti 1 korona befizetésre kötelez és

150 korona kölcsön felvételre nyújt módot, mely kölcsönök betáblázás, vagy értékpapir fedezet mellett kezesség nélkül, személyi kölcsönök pedig kezesség mellett (váltóra, vagy kötelezvényre) adatként ki.

Ezen kölcsönök a heti befizetésekkel 3 év alatt törleszthetők le, mely idő elteltével az évtársulat felszámol és a tagok befizetett összege a haszonrészesedéssel együtt a kölcsöntartozás levonásával visszafizettetik.

Beíratási díj törzsbetétenként 60. fillér.

Az összes befizetések a szövetkezet üzleti helyiségeiben eszközöndők. Vidékiek befizetéseiket postai csekk útján teljesíthetik.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet III-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1915 január 1-én III-ik évtársulatát nyitja meg.

Az első 2 üzletév, — dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel folyik.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek már most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez, s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként, 10 fillér. 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a reájuk eső nyereséget is.

A tagok a befizetett összeg $\frac{4}{5}$ részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel, s kiki heti betétje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Teljes tisztelettel

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai órákon alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltőkre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Hirdetések

felvételek a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletet szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Osztályok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

$\frac{1}{2}$ lóerőtől minden nagyságban.

Főszereplő telefonja 55. sz.

Első nagyváradai cementipar.

Készítünk granitó, terazzó, műkö és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyelettel. Kívánatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legteljesítményesebb és legmesszebb menő jólállás mellett készítünk. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.
Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

31183—1914. szám.

Hirdetmény.

Belügyminiszter ur 4076. resz. számú rendelete alapján felhívom mindazokat, akik talált katonai felszerelések: ruházat, takaró, láteső, kerékpár, szerszám, edény, lőszer, lőszer, nyereg, kézi lőfegyver, kard, lőszer, tüzéségi lövedék hüvely birtokában vannak, hogy ezen tárgyaknak a katonai hatósághoz vagy a rendőrkapitányi hivatalhoz haladéktalanul leendő beszolgáltatása végett annál is inkább gondoskodjanak, mivel ellenkező esetben az 1878. évi V. t.-c. 365. §-ában foglalt vétséget követik el s ezért megfelelően fognak büntettetni.

Nagyvárad, 1914. dec. 10.

Gerő,

rendőrkapitány.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozni, hogy

Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő

műköszörüldét nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek huszárgépek, ló- és juhnyírógépek javítását és műköszörülését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszerek, fej- és arcápoló pipereszerket, mindennemű acél-arukat, ngymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, yukszemvágó, papír-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston műköszörüs